

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Konsolideeritud õigusloomega seotud dokument

13.12.2005

EP-PE_TC2-COD(2003)0300

*****II**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud teisel lugemisel 13. detsembril 2005 eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/.../EÜ, mis käsitleb energia lõpptarbimise tõhusust ja energiateenuseid ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/76/EMÜ (EP-PE_TC2-COD(2003)0300)

PE 368.210

ET

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud teisel lugemisel 13. detsembril 2005

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/.../EÜ, mis käsitleb energia lõpptarbimise tõhusust ja energiateenuseid ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/76/EMÜ

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 175 lõiget 1,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,¹

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras³

¹ ELT C 120, 20.5.2005, lk 115.

² ELT C 318, 22.12.2004, lk 19.

³ Euroopa Parlamendi 7. juuni 2005. aasta *seisukoht* (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata), nõukogu 23. septembri 2005. aasta ühine seisukoht (*ELT C 275 E*, 8.11.2005, lk 19) ja Euroopa Parlamendi 13. detsembri 2005. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ühenduses on vajadus energia lõppkasutuse tõhususe parandamise ja energianõudluse suunamise ja taastuenergia tootmise edendamise järele, kuna igasugune muu mõju energiatarnimisele ja jaotamistingimustele lühiajalises või keskpikas perspektiivis, olgu siis uute võimsuste rajamise või ülekande jaotamise parandamise teel, on suhteliselt piiratud. Käesolev direktiiv aitab seega parandada varustuskindlust.
- (2) Energia lõppkasutuse tõhususe parandamine aitab kaasa primaarenergia tarbimise ning CO₂ ja muude kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemisele **ning sellega ohtliku kliimamuutuse ennetamisele**. Nimetatud heitkogused kasvavad pidevalt ja see muudab Kyoto kohustuste täitmise järjest raskemaks. Ühenduse kasvuhoonegaaside heitkogustest 78% tuleneb energiasektoriga seotud inimtegevusest. Kuuendas keskkonnaalases tegevusprogrammis, mis võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1600/2002/EÜ¹ nähakse ette heitkoguste edasise vähendamise vajadus, et saavutada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni pikaajaline eesmärk stabiliseerida kasvuhoonegaaside kontsentratsioon atmosfääris tasemel, mis võimaldaks vältida kliimasüsteemi ohtlikku inimtekkelist häirimist. **Seetõttu tuleb rakendada konkreetseid tegevuspõhimõtteid ja meetmeid.**
- (3) Energia lõppkasutuse tõhususe parandamine võimaldab kasutada potentsiaalset kuluefektiivset säästu majanduslikult tõhusal viisil. Energiatõhususe parandamise meetmete abil saaks nimetatud energiasäästu suurendada ja aidata sellega vähendada Euroopa Ühenduse sõltuvust energiainpordist. Lisaks võimaldab energiatõhusamate tehnoloogiate arendamine edendada Euroopa Ühenduse uuenduslikkust ja konkurentsivõimet nagu on rõhutatud Lissaboni strateegias.

¹ EÜT L 242, 10.9.2002, lk 1.

- (4) Komisjoni teatistes Euroopa kliimamuutuste programmi esimese etapi rakendamise kohta nimetatakse energianõudluse haldamist käsitlevat direktiivi ühena ühenduse tasandil võetavatest kliimamuutustega seotud prioriteetsetest meetmetest.
- (5) Käesolev direktiiv on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/54/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju,¹ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta,² mis näevad ette võimaluse kasutada energiatõhusust ja nõudluse juhtimist alternatiivina uutele energiavõimsustele ja keskkonnakaitse eesmärgil, mis võimaldab liikmesriikidel muu hulgas korraldada uute energiavõimsuste pakkumismenetlusi või kasutada energiatõhususe või nõudlusega seotud meetmeid, sealhulgas valgete sertifikaatide süsteeme.
- (6) Käesolev direktiiv ei piira direktiivi 2003/54/EÜ artikli 3 kohaldamist, milles nõutakse, et liikmesriigid tagaksid nende territooriumil kõikidele kodutarbijatele, ning kui liikmesriigid seda vajalikuks peavad, väikestele ettevõtjatele, osutataks universaalteenust, mis tähendab, et neil on õigus saada oma territooriumil kindlaksmääratud kvaliteediga elektritarbeid mõistliku, hõlpsasti ja selgelt võrreldava ning läbipaistva hinnaga.

¹ ELT L 176, 15.7.2003, lk 37. Direktiivi *on muudetud* nõukogu direktiiviga 2004/85/EÜ (ELT L 236, 7.7.2004, lk 10).

² ELT L 176, 15.7.2003, lk 57.

- (7) *Seega ei ole käesoleva direktiivi eesmärk üksnes jätkata energiateenuste pakkumise poole edendamist, vaid luua ka tugevamaid stiimuleid nõudluse poolele. Seetõttu peaks iga liikmesriigi avalik sektor andma head eeskuju energiat tarbivate seadmete hoolduse, energiateenuste ja muude energiatõhususe meetmetega seotud investeeringute ja muude kulutuste osas. Seetõttu tuleks julgustada avalikku sektorit lisama energiatõhususe parandamise aspektid oma investeeringutesse, amortisatsiooninormidesse ja tegevuseelarvetesse. Lisaks sellele peaks avalik sektor püüdma kasutada energiatõhususe kriteeriume riigihanke pakkumismenetluses, mis on lubatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivile 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate tellijate hankemenetlused¹, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivile 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta², ja seda põhimõtet kinnitab Euroopa Kohtu 17. septembri 2002. aasta lahend kohtuasjas C-513/99 *Concordia Bus Finland*³. Pidades silmas asjaolu, et liikmesriikide haldusstruktuurid erinevad üksteisest suurel määral, tuleks erinevad avaliku sektori poolt võetavad meetmed võtta vastaval siseriiklikul, piirkondlikul ja/või kohalikul tasandil.*
- (8) *Avalikul sektoril on palju võimalusi, kuidas eeskuju anda: lisaks III ja VI lisas loetletud kohaldatavatele meetmetele võib avalik sektor näiteks alata energiatõhususe katseprojekte, motiveerida töötajate energiasäästlikku käitumist jne. Soovitava mitmekordse mõju saamiseks tuleks võimalikult suurest hulgast niisugustest meetmetest tõhusalt teavitada üksikisikuid ja/või äriühinguid, rõhutades nendest saadavat kasu.*
- (9) Jaeturgude liberaliseerimine elektrienergia, maagaasi, kivisöe ja pruunsöe, kütte ja mõnel juhul isegi kaugkütte ja -jahutuse lõppkasutajatele on peaaegu alati toonud kaasa tõhususe suurenemise ja madalamad kulud energia tootmisel, ülekandmisel ja jaotamisel. Selline liberaliseerimine ei ole toodete ja teenuste puhul tinginud märkimisväärset konkurentsi, mis oleks võinud kaasa tuua tõhususe suurenemise nõudluse osas.

¹ ELT L 134, 30.4.2004, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 2083/2005 (ELT L 333, 20.12.2005, lk 28).

² ELT L 134, 30.4.2004, lk 114. Direktiivi on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 2083/2005.

³ EKL 2002, I köide, lk 7213.

- (10) Nõukogu kinnitas oma 7. detsembri 1998. aasta energiatõhususe resolutsioonis¹ ühenduse kui terviku eesmärgi parandada kuni aastani 2010 energia lõpptarbimise intensiivsust ühe täiendava protsendipunkti võrra aastas.
- (11) Seetõttu peaksid liikmesriigid võtma vastu riiklikud soovituslikud eesmärgid energia lõpptarbimise tõhususe edendamiseks ning energiateenuste turu püsiva kasvu ja elujõulisuse tagamiseks, ning sellega toetama Lissaboni strateegia ellurakendamist. Riiklike soovituslike eesmärkide vastuvõtmine energia lõpptarbimise tõhususe edendamiseks annab tõhusa koostoime teiste ühenduse õigusaktidega, mis nende kohaldamise korral aitavad saavutada nimetatud riiklike eesmärgi.
- (12) Käesolev direktiiv nõuab liikmesriikidelt meetmete kasutuselevõttu, ja selle eesmärkide täitmine sõltub mõjust, mida need meetmed omavad energia lõppkasutajatele. Liikmesriikide meetmete lõpptulemus on seetõttu sõltuv paljudest välisteguritest, mis mõjutavad tarbijate käitumist energiatarbimise suhtes ja nende soovi rakendada energiasäästumeetodeid ja kasutada energiat säästvaid seadmeid. Seega, kuigi liikmesriigid kohustuvad tegema jõupingutusi **9%-lise** sihtnäitaja saavutamiseks, on siseriiklik säästueesmärk soovituslik ja sellega ei kaasne liikmesriikidele õiguslikult täitmisele pööratavat kohustust selle saavutamiseks.
- (13) ***Siseriikliku soovitusliku eesmärgi täitmisel võivad liikmesriigid seada endale suurema eesmärgi kui 9%.***
- (14) ***Energiatõhususe parandamist soodustab teabe, kogemuste ja parimate tavade vahetamine igal tasandil, sealhulgas eelkõige avalikus sektoris. Seetõttu peaksid liikmesriigid tegema loetelu meetmetest, mida nad on seoses käesoleva direktiiviga võtnud, ja kontrollima nii palju kui võimalik nende mõju energiatõhususe tegevuskavades.***

¹ EÜT C 394, 17.12.1998, lk 1.

- (15) Energiasäästu eesmärkide saavutamisel tehnoloogiliste, käitumuslike ja/või majanduslike muutuste kaudu tuleks vältida olulist kahjulikku keskkonnamõju ning austada sotsiaalseid prioriteete.
- (16) ***Pakkumise rahastamisel ja nõudmise maksumusel on energiateenuste puhul oluline roll. Fondide loomine energiatõhususe programmide ja muude energiatõhususe parandamise meetmete rakendamise rahastamise ning energiateenuste turu arendamise toetamiseks võib seega olla asjakohane vahend niisuguse turu mittediskrimineeriva rahastamise käivitamiseks.***
- (17) Suuremat lõpptarbimise tõhusust on võimalik saavutada energiateenuste või muude energiatõhususe parandamise meetmete kättesaadavuse parandamisega ja nende järele nõudluse suurendamisega.
- (18) Energiasäästu potentsiaali ärakasutamiseks teatud turusegmentides, kus energiaauditid üldiselt müügil ei ole, nagu näiteks kodumajapidamistes, peaksid liikmesriigid tagama energiaauditite kättesaadavuse.
- (19) Nõukogu 5. detsembri 2000. aasta järeldustes nimetatakse energiateenuste edendamist ühenduse strateegia arendamise kaudu energiatõhususe parandamise prioriteetse valdkonnana.
- (20) Energiatarnijad, jaotusvõrgu haldurid ja energia jaemüügiettevõtjad saavad energiatõhusust Euroopa Ühenduses parandada, turustades tõhusamat lõpptarbimist võimaldavaid energiateenuseid, näiteks siseruumide soojusmugavus, soe tarbevesi, jahutus, toodete valmistamine, valgustus ja ajamid. Kasumi maksimeerimine oleks seega energiatarbijate, jaotusvõrgu haldurite ja energia jaemüügiettevõtjate jaoks tihedamalt seotud energiateenuste müügiga võimalikult paljudele tarbijatele, mitte igale tarbijale võimalikult suure energiakoguse müügiga. ***Liikmesriigid peaksid püüdma vältida igasugust konkurentsi moonutamist selles valdkonnas, et tagada kõikidele energiateenuste pakkujatele võrdsed võimalused; selle ülesande võivad nad delegeerida riigi õigusloojale.***

- (21) Võttes täielikult arvesse energiaspektori turuosaliste siseriiklikku korraldust ja selleks, et soodustada käesoleva direktiiviga sätestatud energiateenuste ja energiatõhususe parandamise meetmete rakendamist, peaks liikmesriikidel olema võimalus sätestada energiatarnijatele, jaotusvõrgu halduritele või energia jaemüügiettevõtjatele või võimaluse korral kahele neist või kõigile nimetatud turuosalistele kohustus pakkuda selliseid teenused ja osaleda selliste meetmete rakendamisel.
- (22) Üheks uuenduslikuks meetmeks, mida tuleks edendada, on kasutada kolmanda isiku kaasamist rahastamisse. Sellisel juhul väldivad kasusaajad investimiskulutusi, kasutades osa kolmanda isiku investeeringu abil saadava energiasäästu rahalistest vahenditest kolmanda isiku investeeringu ja intressikulude tagasimaksmiseks.
- (23) Selleks, et võrguenergia tariifid ja muud regulatsioonid soodustaksid lõpptarbimise energiatõhusust, tuleks kõrvaldada suuremat energiatarbimist soodustavad põhjendamatud stiimulid.
- (24) ***Energiateenuste turgu saab edendada paljude vahendite, sealhulgas mitterahaliste vahendite abil.***
- (25) Energiasäästu eesmärgi saavutamiseks rakendatud energiateenuseid, energiatõhususe parandamise programme ja muid energiatõhususe parandamise meetmeid võib toetada ja/või rakendada sidusrühmade ja liikmesriikide poolt määratud sõltumatute avaliku sektori organite vaheliste vabatahtlike kokkulepete kaudu.
- (26) ***Käesolevas direktiivis käsitletud vabatahtlikud kokkulepped peaksid olema läbipaistvad ja sisaldama vajaduse korral teavet vähemalt järgmiste punktide kohta: kvantitatiivsed ja etapiviisilised eesmärgid, järelevalve ja aruandlus.***

- (27) *Mootorikütuse- ja transpordisektoril on energiatõhususes ja -säästus tähtis osa.*
- (28) Energiatõhususe parandamise meetmete määratlemisel tuleks arvesse võtta tõhususe kasvu, mis saavutatakse tasuvate tehnoloogiliste uuenduste, näiteks elektrooniliste arvestite laialdase kasutamisega. ***Käesoleva direktiivi tähenduses kuuluvad konkurentsivõimeliste hindadega individuaalsete arvestite hulka täpsed soojusmõõtjad.***
- (29) Et võimaldada lõppkasutajal teha oma energiatarbimise osas paremal informeeritusel põhinevaid otsuseid, tuleks talle anda piisavat sellekohast teavet ja ka muud asjakohast teavet, näiteks kättesaadavate energiatõhususe parandamise meetmete ja lõppkasutaja võrdlevate profiilide kohta või energiat tarbivate seadmete ("Factor Four" elemente sisaldavate või sarnaste seadmete) objektiivsete tehospetsifikatsioonide kohta. ***Tuleb meeles pidada, et osa niisugusest väärtuslikust teabest peaks olema lõpptarbijale juba kättesaadavaks tehtud direktiivi 2003/54/EÜ artikli 3 lõike 6 kohaselt. Lisaks sellele tuleks tarbijatele aktiivselt soovitada oma mõõtjate korrapärasest kontrollimist.***
- (30) ***Igasugust energiatõhususega seotud teavet tuleks sihtrühmale jagada laiaulatuslikult ja asjakohases vormis, sealhulgas arвете lisadena. Selle hulka võiks kuuluda teave finants- ja õigusraamistiku kohta, teabe- ja reklaamikampaaniad ning parimate tavade laiaulatuslik vahetamine kõikidel tasanditel.***
- (31) Käesoleva direktiivi vastuvõtmisega on kõik nõukogu 13. septembri 1993. aasta direktiivi 93/76/EMÜ süsinikdioksiidi heitmete vähendamise kohta energiatõhususe suurendamise teel (SAVE)¹ olulised sätted hõlmatud ühenduse muude õigusaktidega ning seepärast tuleks direktiiv 93/76/EMÜ kehtetuks tunnistada.

¹ EÜT L 237, 22.9.1993, lk 28.

- (32) Kuna käesoleva direktiivi eesmärgid, nimelt energia lõpptarbimise tõhususe edendamine ja energiateenuste turu arendamine, ei ole liikmesriikide tasandil piisaval määral saavutatavad ning on seega paremini saavutatavad ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (33) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused,¹

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

OBJEKT JA KOHALDAMISALA

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on edendada energia lõpptarbimise tõhususe kuluefektiivset parandamist liikmesriikides:

- a) sätestades vajalikud soovituslikud eesmärgid, mehhanismid, stiimulid ning institutsioonilise, finants- ja õigusliku raamistiku, et kõrvaldada praegused turutõkked ja -puudused, mis takistavad energia tõhusat lõppkasutust;

¹ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

- b) luues tingimused energiateenuste turu arenguks ja *edendamiseks ning* muude energiatõhususe parandamise meetmete pakkumiseks lõppkasutajatele.

Artikkel 2

Kohaldamisala

Käesolevat direktiivi kohaldatakse:

- a) energiatõhususe parandamise meetmete *pakkujate, energiatarnijate*, jaotusvõrgu haldurite ja energia jaemüügiettevõtjate suhtes. Liikmesriigid võivad siiski artikleid 6 ja 13 mitte kohaldada energia väiketarnijate, väikeste jaotusvõrguettevõtjate ja väikeste jaemüügiettevõtjate suhtes;
- b) lõpptarbijate suhtes; direktiivi ei kohaldata siiski selliste äriühingute suhtes mis on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/87/EÜ (millega luuakse ühenduses kasvuhooonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem)¹ I lisas loetletud *tegevusaladega*;
- c) relvajõudude suhtes vaid sellises ulatuses, mille puhul direktiivi kohaldamine ei põhjusta konflikti relvajõudude tegevuse olemuse ja põhieesmärkidega, ning välja arvatud üksnes sõjaliseks otstarbeks kasutatav materjal.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) "energia" – kõik kaubanduslikult kättesaadavad energialiigid, sealhulgas elektrienergia, maagaas (sealhulgas veeldatud maagaas ja veeldatud naftagaas), kõik kütteks ja jahutuseks (sealhulgas kaugkütteks ja -jahutuseks kasutatavad kütused), kivisüsi ja pruunsüsi, turvas, mootorikütus (välja arvatud lennukikütus ja laevade punkrivaru), ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2001. aasta direktiivis 2001/77/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kasutamise edendamise kohta elektrienergia siseturul² määratletud biomass;

¹ ELT L 275, 25.10.2003, lk 32. Direktiivi on muudetud direktiiviga 2004/101/EÜ (ELT L 338, 13.11.2004, lk 18).

² EÜT L 283, 27.10.2001, lk 33. Direktiivi on muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga.

- b) "energiatõhusus" – väljundjõudluse, -teenuse, -kauba või –energia ja tarbitud energia suhtarv;
- c) "energiatõhususe parandamine" – energia lõpptarbimise tõhususe suurendamine tehnoloogiliste, käitumuslike ja/või majanduslike muutuste tulemusena;
- d) "energiasääst" – enne ja pärast ühe või enama energiatõhususe parandamise meetme rakendamist tarbimise mõõtmise ja/või hindamisega kindlaksmääratud säästetud energia kogus, kui seejuures on tagatud normaliseerimine energiatarbimist mõjutavate välistingimuste suhtes;
- e) "energiateenus" – füüsiline hüve, kasu või kaup, mis tuleneb energia ja energiatõhusa tehnoloogia kombinatsioonist **ja/või toimimisest**, mille hulka võib kuuluda teenuse osutamiseks vajalik tegevus, hooldus ja kontroll, mis on tarnitud lepingu alusel ja **mille puhul on tõestatud, et tavaolukorras viib see** kontrollitava ja mõõdetava või hinnatava energiatõhususe paranemiseni **ja/või primaarenergia säästmiseni**;
- f) "energiatõhususe mehhanismid" – üldmeetmed, mida valitsused või valitsusasutused kasutavad turuosalejatele toetava raamistiku või stiimulite loomiseks energiateenuste ja energiatõhususe parandamise meetmete pakkumiseks ja ostmiseks;
- g) "energiatõhususe parandamise programmid" – tegevused, mis on suunatud lõpptarbijate rühmadele ja mis tavaliselt viivad kontrollitava ja mõõdetava või hinnatava energiatõhususe paranemiseni;
- h) "energiatõhususe parandamise meetmed" – kõik meetmed, mis tavaliselt viivad kontrollitava ja mõõdetava või hinnatava energiatõhususe paranemiseni;

- i) "energiateenuse ettevõtja" – füüsiline või juriidiline isik, kes pakub energiateenuseid ja/või teisi energiatõhususe parandamise meetmeid kasutaja hoones või ruumides ning võtab seda tehes teatava finantsriski. Osutatud teenuste eest maksmine põhineb (täielikult või osaliselt) energiatõhususe parandamise ja muude kokkulepitud tulemuslikkuse kriteeriumite saavutamisel;
- j) "energiatulemuslikkuse leping" – kasusaaja ja energiatõhususe parandamise meetme tarnija (tavaliselt energiateenuse ettevõtja) vaheline kokkulepe, mille alusel makstakse nimetatud meetme investeringute eest sõltuvalt lepingus kokkulepitud energiatõhususe parandamise tasemele;
- k) "kolmandate isikute kaasamine rahastamisse" – kokkulepe milles lisaks energiatarnijale ja energiatõhususe paranemise meetmest kasusaajale osaleb ka kolmas isik, kes maksab meetme eest ja nõuab kasusaajalt sisse tasu, mis on võrdväärne energiatõhususe parandamise meetmest saavutatud energiasäästu osaga. Nimetatud kolmas isik võib aga ei tarvitse olla energiateenuse ettevõtja;
- l) "energiaauditid" – süstemaatiline menetlus, mille abil saadakse adekvaatseid teadmisi hoone või hoonete rühma, tööstusprotsessi ja/või tööstusrajatise ja eraõiguslike või avalik-õiguslike teenuste kohta, millega määratakse kulutõhusa energiasäästu võimalused ja säästu suurus ning mille tulemuste põhjal koostatakse aruanne;
- m) "energiasäästu finantsinstrumendid" – kõik rahastamisvahendid nagu fondid, subsiidiumid, maksuvähendused, laenud, kolmandate isikute kaasamine rahastamisse, energiatulemuslikkuse lepingud, energiasäästu lepingute tagamine, energia allhange ja muud asjakohased lepingud, mis on avalik-õiguslike või eraõiguslike isikute poolt tehtud turul kättesaadavaks, et osaliselt vähendada või täielikult katta energiatõhususe parandamise meetmete rakendamise algseid kulusid;

- n) "lõpptarbija" – füüsiline või juriidiline isik, kes ostab energiat oma lõpptarbimiseks;
- o) "energiatarnija" – füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab energia transpordi eest selle tarnimiseks lõpptarbijale ja jaotusjaamadele, mis müüvad energia lõpptarbijale. Käesolev määratlus ei hõlma elektri ja maagaasi jaotusvõrgu haldureid, kes on hõlmatud punktiga p;
- p) "jaotusvõrgu haldur" – füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab jaotusvõrgu kasutamise eest, tagades selle hoolduse ja vajadusel elektri- ja maagaasivõrgu arendamise teatud paikkonnas, ning vajadusel võrgu vastastikuse ühendamise teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust elektrienergia ja maagaasi jaotamise järele;
- q) "energia jaemüügiettevõtja" – füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb energia müügiga lõpptarbijatele;
- r) "väiketarnija, väike jaotusvõrgu haldur ja väike energia jaemüügiettevõtja" – füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb energia müügiga lõpptarbijatele, ja kes jaotab või müüb vähem kui **75 GWh** energiat aastas või kellel on vähem kui 10 töötajat või kelle aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht on alla **2 000 000 EUR**;
- s) "valged sertifikaadid" – sõltumatute sertifitseerimisasutuste väljastatud sertifikaadid, mis kinnitavad turuosaliste väiteid energiatõhususe parandamise meetmete tulemusena saavutatud energiasäästude kohta.

II PEATÜKK

ENERGIA SÄÄSTUEESMÄRGID

Artikkel 4

Üldeesmärk

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja seavad sihiks saavutada käesoleva direktiivi kohaldamise **ühheksa aastaga** üldine siseriiklik soovituslik *energia säästmise* eesmärk **9%**, mis saavutatakse energiateenuste ja muude energiatõhususe parandamise meetmete kaudu. Liikmesriigid võtavad nimetatud eesmärgi saavutamiseks kavandatud kuluefektiivseid, teostatavaid ja põhjendatud meetmeid.

Nimetatud siseriiklik soovituslik säästueesmärk määratakse ja arvutatakse kooskõlas I lisas esitatud sätete ja metoodikaga. Energiasäästu võrdluse eesmärgil ning võrreldavatesse ühikutesse teisendamiseks rakendatakse II lisas esitatud ümberarvestuskoefitsiente, välja arvatud juhul, kui õigustatud on muude koefitsientide kasutamine. Sobivad energiatõhususe parandamise meetmete näited on esitatud III lisas. Energiasäästu mõõtmise ja kontrollimise üldraamistik on esitatud IV lisas. ***Siseriiklikku energiasäästu võrreldes siseriikliku soovitusliku säästueesmärgiga mõõdetakse alates 1. jaanuarist 2008.***

2. Kooskõlas artikliga 14 esitatava esimese *energiatõhususe tegevuskava* koostamise eesmärgil ***määrab iga liikmesriik*** ajutise siseriikliku soovitusliku säästueesmärgi käesoleva direktiivi kohaldamise kolmandaks aastaks ***ja strateegia ülevaate ajutiste ja üldiste eesmärkide saavutamise kohta.*** Nimetatud ajutine eesmärk peab olema realistlik ja kooskõlas lõigus 1 osutatud üldise soovitusliku eesmärgiga.

Komisjon esitab arvamuse selle kohta, kas ajutine siseriiklik soovituslik säästueesmärk on reaalne ja kooskõlas üldise säästueesmärgiga.

3. ***Iga liikmesriik töötab välja programmid ja meetmed energiatõhususe parandamiseks.***

4. Liikmesriigid annavad ühele või mitmele uuele või olemasolevale avaliku sektori asutusele või ametile üldkontrolli teostamise õiguse ja vastutuse lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamise raamistiku järelevalve eest. Seejärel tõendavad nimetatud asutused, et sääst on saadud energiateenuste ja muude energiatõhususe parandamise meetmete abil, sealhulgas olemasolevate siseriiklike energiatõhususe parandamise meetmete abil, ning annavad tulemuste kohta aru.
5. Pärast käesoleva direktiivi läbivaatamist esimese kolme aasta möödudes selle kohaldamisest ning aruande koostamist kaalub komisjon, kas on vaja esitada ettepanek direktiiviks, millega arendatakse edasi turupõhist lähenemisviisi energiatõhususe parandamiseks valgete sertifikaatide rakendamise kaudu.

Artikkel 5

Energia lõpptarbimise tõhusus avalikus sektoris

1. Liikmesriigid tagavad, et avalik sektor on käesoleva direktiiviga seoses eeskujuks. Sel eesmärgil *teavitavad nad tõhusal viisil kodanikke ja/või vajadusel äriühinguid avaliku sektori eeskju andvast rollist ja meetmetest.*

Liikmesriigid tagavad, et avalik sektor *võtab energiatõhususe* parandamise *meetmeid*, keskendudes kuluefektiivsetele meetmetele, mis annavad suurima energiasäästu lühima ajavahemiku jooksul. Nimetatud meetmed võetakse asjakohasel siseriiklikul, piirkondlikul ja/või kohalikul tasandil ja need võivad sisaldada seadusandlikke algatusi ja/või vabatahtlikke kokkuleppeid või teisi samaväärse mõjuga korraldusi. Ilma et see piiraks siseriiklike ja ühenduse riigihankeid käsitlevate õigusaktide *kohaldamist*:

- *kasutatakse vähemalt kaht meetet VI lisas esitatud loetelust;*
- *hõlbustavad liikmesriigid seda protsessi avaldades energiatõhususe ja energiasäästlikkuse juhised, mida võib kasutada konkureerivate riigihankelepingute hindamiskriteeriumina.*

Liikmesriigid soodustavad ja võimaldavad avaliku sektori asutuste vahelist parimate tavade vahetamist nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil, näiteks tavasid, mida kasutatakse energiatõhususega seotud riigihangete puhul; selleks teeb lõikes 2 nimetatud organisatsioon koostööd komisjoniga seoses artikli 7 lõike 3 nimetatud parimate tavade vahetamisega.

2. Liikmesriigid panevad vastutuse lõikes 1 sätestatud energiatõhususe parandamise nõuete integreerimise haldamise, juhtimise ja rakendamise eest ühele või mitmele uuele või olemasolevale organisatsioonile. Need võivad olla samad asutused või ametid, millele on osutatud artikli 4 lõikes 4.

III PEATÜKK

ENERGIA LÕPPTARBIMISE TÕHUSUSE JA ENERGIATEENUSTE EDENDAMINE

Artikkel 6

Energiatarnijad, jaotusvõrgu haldurid ja energia jaemüügiettevõtjad

1. Liikmesriigid tagavad, et energiatarnijad, jaotusvõrgu haldurid ja energia jaemüügiettevõtjad, kes müüvad energiat:
 - a) esitavad nõudmisel, aga mitte rohkem kui üks kord aastas, kokkuvõtliku statistilise andmestiku oma lõpptarbijate kohta artikli 4 lõikes 4 nimetatud määratud asutusele või ametile või muule määratud organile, eeldusel, et viimane edastab saadud teabe omakorda eelnevale. Nimetatud teave peab olema piisav, et kavandada ja rakendada energiatõhususe parandamise programme ning edendada ja jälgida energiateenuseid ja teisi energiatõhususe parandamise meetmeid. Selle hulka võib kuuluda varasem ja peab kuuluma praegune teave lõppkasutaja tarbimise kohta, sealhulgas vajadusel koormusnäitajad, tarbijagrupid, ja tarbijate geograafiline asukoht, samal ajal säilitatakse eraviisilise teabe või tundliku äriteabe puutumatus ja konfidentsiaalsus kooskõlas kohaldatavate ühenduse õigusaktidega.

- b) hoiduvad igasugusest tegevusest, mis võiks takistada nõudlust energiateenuste osutamise või muude energiatõhususe parandamise meetmete järele või takistada energiateenuste ja muude energiatõhususe parandamise meetmete turu arengut. Juhul kui selliseid takistavaid tegevusi esineb, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed nende lõpetamiseks.

2. Liikmesriigid:

- a) valivad järgmistest nõuetest ühe või mitu nõuet, millele energiatarnijad, jaotusvõrgu haldurid ja/või jaemüügiettevõtjad peavad vastama otseselt ja/või teiste energiateenuste või energiatõhususe parandamise meetmete pakkujate kaudu kaudselt:
 - i) lõpptarbijale konkurentsivõimeliste hindadega energiateenuste pakkumise ja edendamise tagamine; või
 - ii) lõpptarbijatele konkurentsivõimeliste hindadega sõltumatult teostatud energiaauditite ja/või energiatõhususe parandamise meetmete kättesaadavuse tagamine ning nende edendamine kooskõlas artikli 9 lõikega 2 ja artikliga 12; või
 - iii) artiklis 11 nimetatud fondide ja rahastamismehhanismide rahastamine; rahastamise tase peab vastama vähemalt lõike 2 punktide a või b kohaste meetmete pakkumise hinnangulistele kuludele ning taseme suhtes tuleb kokku leppida artikli 4 lõikes 4 osutatud asutuse või ametiga; ja/või

- b) tagavad, et oleks olemas või võetaks kasutusele vabatahtlikud kokkulepped ja/või muud turupõhised süsteemid, nagu valged sertifikaadid, mis toimelt vastavad ühele või mitmele punktis a nimetatud nõudele. Liikmesriigid **hindavad**, kontrollivad ja *jälgivad vabatahtlike* kokkulepete järgimist, et tagada tegelikkuses nende samaväärne toime ühe või mitme punktis a nimetatud nõudega.

Selleks on vabatahtlikel kokkulepetel selged ja ühemõttelised eesmärgid ning nende suhtes tuleb kohaldada menetlustega seotud järelevalve ja aruandluse alaseid nõudeid, mis näeksid ette täiendatud ja/või lisameetmete rakendamise juhul, kui eesmäärke ei saavutada või tõenäoliselt ei saavutata. Läbipaistvuse tagamiseks tehakse vabatahtlikud kokkulepped avalikkusele kättesaadavaks ja avaldatakse enne nende kohaldamist ulatuses, mida lubavad kohaldatavad konfidentsiaalsussätted, ning nendes peab sisalduma üleskutse sidusrühmadele nende suhtes oma arvamuse avaldamiseks.

3. Liikmesriigid tagavad, et muudel turuosalistel kui energia tarnijatel, jaotusvõrgu halduritel ja/või energia jaemüügittevõtjatel, nagu näiteks energiateenuse *ettevõtjatel, paigaldajatel*, energianõustajatel ja/või energiakonsultantidel – on piisavad stiimulid, võrdsed konkurentsivõimalused ja võrdsed tingimused, et sõltumatult pakkuda ja rakendada lõike 2 punkti a ***alapunktides i ja ii*** kirjeldatud energiateenuseid, energiaauditeid ja energiatõhususe parandamise meetmeid.
4. Lõigete 2 ja 3 kohaselt võivad liikmesriigid panna vastutuse jaotusvõrgu halduritele üksnes juhul, kui see on kooskõlas direktiivi 2003/54/EÜ artikli 19 lõikes 3 ja direktiivi 2003/55/EÜ artikli 17 lõikes 3 sätestatud raamatupidamisarvestuse eristamise nõuetega.
5. Käesoleva artikli rakendamine ei piira direktiivides 2003/54/EÜ ja 2003/55/EÜ lubatud mõõndusi või erandeid.

Artikkel 7

Teabe kättesaadavus

1. Liikmesriigid tagavad, et liikmesriikide soovituslike eesmärkide saavutamiseks vastuvõetud energiatõhususe mehhanisme ning finants- ja õiguslikku raamistikku käsitlev teave on selge ja et asjaomaste turuosaliste seas levitatakse seda teavet laialdaselt.
2. ***Liikmesriigid tagavad suuremate jõupingutuste tegemise energia lõpptarbimise tõhususe edendamiseks. Nad loovad turul osalejatele sobivad tingimused ja stiimulid energia lõpptarbimise tõhusust käsitleva teabe ja nõuannete jagamiseks lõpptarbijatele senisest suuremal määral.***
3. ***Komisjon tagab, et teavet parimate energiasäästmise tavade kohta liikmesriikides vahetatakse ja levitatakse laialdaselt.***

Artikkel 8

Kvalifikatsiooni-, akrediteerimis- ja sertifitseerimissüsteemide kättesaadavus

Tehnilise pädevuse, objektiivsuse ja usaldusväärsuse kõrge taseme saavutamiseks tagavad liikmesriigid juhtudel kui nad peavad seda vajalikuks, et artikli 6 lõike 2 punkti a ***alapunktides i ja ii*** osutatud energiateenuste, energiaauditite ja energiatõhususe parandamise meetmete pakkujatele on kättesaadavad asjakohased kvalifikatsiooni-, akrediteerimis- ja/või sertifitseerimissüsteemid.

Artikkel 9

Energiasäästu finantsinstrumentid

1. Liikmesriigid tunnistavad kehtetuks või muudavad siseriiklikud õigus- ja haldusaktid (välja arvatud selgelt maksundust käsitlevad õigus- ja haldusaktid), mis asjatult või ebaproportsionaalselt takistavad või piiravad energiasäästu finantsinstrumentide kasutamist energiateenuste või muude energiatõhususe parandamise meetmete turul.
2. Liikmesriigid teevad energiateenuste või muude energiatõhususe parandamise meetmete olemasolevatele ja potentsiaalsetele ostjatele avalikus ja erasektoris kättesaadavaks nimetatud finantsinstrumentide näidislepingud. Neid võivad välja anda artikli 4 lõikes 4 osutatud asutused või ametid.

Artikkel 10

Võrgu kaudu edastatava energia kasutuse tõhustamist soodustavad tariifid ja muud eeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad selliste ülekande- ja jaotustariifides olevate stiimulite kõrvaldamise, mis tarbetult suurendavad jaotatava ja ülekantava energia hulka. Seoses sellega võivad liikmesriigid kooskõlas direktiivi 2003/54/EÜ artikli 3 lõikega 2 ja 2003/55/EÜ artikli 3 lõikega 2 kehtestada vastavalt elektri- ja gaasisektoris tegutsevatele ettevõtjatele energiatõhususega seotud avaliku teenindamise kohustuse.
2. Liikmesriigid võivad lubada selliseid skeemide ja tariifisüsteemide osasid, millel on sotsiaalne eesmärk, eeldusel, et igasugune häiriv mõju ülekande- ja jaotussüsteemile on võimalikult väike ja et nimetatud osad ei ole sotsiaalse eesmärgi suhtes ebaproportsionaalsed.

Artikkel 11

Fondid ja rahastamismehhanismid

1. Ilma et see piiraks asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist, võivad liikmesriigid asutada fondi või fonde, millest toetatakse energiatõhususe parandamise programmide elluviimist ja muid energiatõhususe parandamise meetmeid ning edendatakse energiatõhususe parandamise meetmete turu arengut. Nimetatud meetmed hõlmavad energiaauditite, energiasäästu rahastamisvahendite ning vajadusel ka tõhustatud mõõtmise ja informatiivsete arvete koostamise edendamist. Fondid peavad keskenduma ka lõpptarbimise sektorile, kus on suuremad ülekandekulud ja kõrgemad riskid.
2. Kui need on asutatud, võivad sellised fondid anda toetusi, laene, finantstagatise ja/või teostada muud liiki rahastamist, mis tagab tulemuste saavutamise.
3. Fondid on avatud kõigile energiatõhususe parandamise meetmete pakkujatele, nagu energiateenuse ettevõtjad, sõltumatud energianõustajad, energiatarnijad, jaotusvõrgu haldurid, energia jaemüügiettevõtjad ja seadmete paigaldajad. Liikmesriigid võivad otsustada avada fondid kõigile lõpptarbijatele. Pakkumised või samaväärsed meetodid, mis tagavad täieliku läbipaistvuse, viiakse ellu täielikus kooskõlas riigihangetele kehtivate eeskirjadega. Liikmesriigid, tagavad, et fondid täiendavad kaubanduslikel alustel rahastatavaid energiatõhususe parandamise meetmeid ega konkureeri nendega.

Artikkel 12

Energiaauditid

1. Liikmesriigid tagavad sõltumatute pakkujate poolt tehtud tõhusate ja kõrge kvaliteediga energiaauditite kättesaadavuse energiatõhususe parandamise meetmete potentsiaali väljaselgitamiseks kõigile lõpptarbijatele, sealhulgas kodumajapidamistele ja väiksematele äriklientidele ning väikestele ja keskmise suurusega tööstustarbijatele.
2. Turusegmentid, millel on suuremad ülekandekulud ja lihtsad seadmed, võib hõlmata teiste meetmetega, nagu küsitluste ja arvutiprogrammidega, mis tehakse kättesaadavaks internetis ja/või saadetakse tarbijale posti teel. Liikmesriigid tagavad energiaauditite kättesaadavuse turusegmentides, kus neid tavaliselt müügile ei ole, võttes arvesse artikli 11 lõiget 1.
3. Sertifitseerimine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta direktiivi 2002/91/EÜ ehitiste energiatõhususe kohta¹ artiklile 7, loetakse võrdseks käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 ette nähtud nõuetele vastava energiaauditiga ning käesoleva direktiivi **VI lisa punktis e** osutatud **energiaauditiga**. Lisaks käsitletakse asjaomase liikmesriigi poolt nimetatava, kontrollitava ja jälgitava asutuse ja sidusrühmade organisatsioonide vahelistel vabatahtlikel kokkulepetel põhinevate skeemide alusel tehtud auditeid samuti lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetele vastavatena.

Artikkel 13

Energiatarbimise mõõtmine ja informatiivne arvete koostamine

1. Liikmesriigid tagavad, et nii palju kui on tehniliselt võimalik, majanduslikult põhjendatud ja võimaliku säästu suhtes proportsionaalne, pakutakse elektrienergia, maagaasi, kaugkütte ja/või -jahutuse ning sooja tarbevee lõpptarbijatele konkurentsivõimeliste hindadega individuaalseid *arvesteid*, mis näitavad täpselt lõpptarbijate energiatarbimist ja annavad teavet tarbimise tegeliku kestuse kohta.

¹ EÜT L 1, 4.1.2003, lk 65.

Nimetatud konkurentsivõimeliste hindadega individuaalsed arvestid paigaldatakse alati olemasoleva arvesti väljavahetamise korral, va juhul, kui see on tehniliselt võimatu või ei ole kulutasuv võrreldes hinnangulise võimaliku pikaajalise säästuga. Nimetatud konkurentsivõimeliste hindadega individuaalsed arvestid paigaldatakse alati uude ehitisse loodava uue ühenduse korral või ehitiste suurema renoveerimise korral, nagu on sätestatud direktiivis 2002/91/EÜ.

2. Liikmesriigid tagavad, et kui see on vajalik, põhineb energiatarnijate, jaotusvõrgu haldurite ja energia jaemüügiettevõtjate poolt arvete esitamine tegelikul energiatarbimisel, ning arved esitatakse selgel ja arusaadaval viisil. Koos arvega tehakse kättesaadavaks asjakohane teave, mille abil saab lõpptarbija tervikliku selgituse jooksvate energiakulude kohta. **Tegelikul tarbimisel põhinevaid arveid**, esitatakse piisava sagedusega, et võimaldada tarbijal oma energiatarbimist reguleerida.
3. Liikmesriigid tagavad, et vajaduse korral teevad energiatarnijad, jaotusvõrgu haldurid või energia jaemüügiettevõtjad lõpptarbijatele arvete, lepingute, tehingute kaudu ja/või jaotuskeskustes antavate kviitungite abil selgel ja arusaadaval viisil kättesaadavaks järgmise teabe:
 - a) kehtivad hinnad ja tegelik energiatarbimine;
 - b) eelistatavalt graafilisel kujul võrdlused lõpptarbija praeguse energiatarbimise ja eelmise aasta sama perioodi tarbimise vahel;
 - c) kui see on võimalik ja kasulik, võrdlused keskmise normitud või võrreldava sama kategooria energiatarbijaga;
 - d) tarbijaorganisatsioonidele, energiaagentuuridele või *sarnastele* asutustele mõeldud kontaktteave, sh veebileheküljed, kust on võimalik saada teavet kasutatavate energiatõhususe parandamise meetmete, võrdlevate lõppkasutajate profiilide ja/või energiat tarbivate seadmete objektiivsete tehniliste näitajate kohta.

IV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 14

Aruanded

1. Liikmesriigid, kes käesoleva direktiivi jõustumisel juba kasutavad mingil põhjusel energiasäästu mõõtmise arvutusmeetodeid, mis on sarnased IV lisas kirjeldatavaga, võivad komisjonile edastada asjakohase detailse teabe. Selline teave esitatakse võimalikult kiiresti, eelistatavalt hiljemalt*. Nimetatud teave võimaldab komisjonil seniseid tavasid vajalikul määral arvesse võtta.
2. Hiljemalt **30. juunil 2007** esitavad liikmesriigid komisjonile *esimese energiatõhususe tegevuskava*. Hiljemalt **30. juunil 2011** esitavad liikmesriigid komisjonile *teise energiatõhususe tegevuskava*. Hiljemalt **30. juunil 2014** esitavad liikmesriigid komisjonile *kolmanda energiatõhususe tegevuskava*.

Kõikides energiatõhususe tegevuskavades kirjeldatakse energiatõhususe parandamise meetmeid, mida kavandatakse artikli 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks ning avaliku sektori eeskujuks olemist puudutavate sätete täitmiseks ning teabe ja nõuannete jagamiseks lõpptarbijatele, nagu on sätestatud vastavalt artikli 5 lõikes 1 ja artikli 7 lõikes 2.

Teine ja kolmas energiatõhususe tegevuskava:

- *sisaldavad eelneva energiatõhususe tegevuskava põhjalikku analüüsi ja hinnangut;*
- *sisaldavad artikli 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud energiasäästu eesmärkide saavutamise lõpptulemusi;*

* Kuus kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.

- *sisaldavad kavu täiendavate meetmete võtmiseks, millega püütakse kõrvaldada olemasolevaid või oodatavaid puudujääke eesmärgi saavutamisel, ja teavet nende meetmete oodatava mõju kohta;*
 - *vastavalt artikli 15 lõikele 4 kasutavad ja suurendavad järk-järgult ühtlustatud tõhususe näitajate ja võrdlusarvude kasutust nii eelnevate meetmete hindamise kui ka kavandatud tulevaste meetmete hinnangulise mõju puhul;*
 - *põhinevad kättesaadaval teabel, mida täiendavad hinnangud.*
3. *Hiljemalt* avaldab komisjon kulude-tulude mõjuanalüüsi, milles uuritakse ELi standardite, õigusnormide, poliitika ja meetmete seost energia lõpptarbimise tõhususega.*
4. *Energiatõhususe tegevuskavu hinnatakse artikli 16 lõikes 2 nimetatud korras. Esimene energiatõhususe tegevuskava vaadatakse läbi enne 1. jaanuari 2008. Teine energiatõhususe tegevuskava vaadatakse läbi enne 1. jaanuari 2012. Kolmas energiatõhususe tegevuskava vaadatakse läbi enne 1. jaanuari 2015.*
5. Komisjon hindab *energiatõhususe tegevuskavade* põhjal, kui suurt edu liikmesriigid on saavutanud siseriiklike soovituslike säästueesmärkide täitmisel. Komisjon avaldab aruande oma järeldustega:
- *esimeste energiatõhususe tegevuskavade kohta hiljemalt 1. jaanuaril 2008;*
 - *teiste energiatõhususe tegevuskavade kohta enne 1. jaanuari 2012;*
 - *kolmandate energiatõhususe tegevuskavade kohta enne 1. jaanuari 2015.*

* *Kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.*

Need aruanded sisaldavad teavet ühenduse tasandil võetud seonduvate meetmete kohta, sealhulgas praegu kehtivate ning tulevaste õigusaktide kohta. Aruannetes arvestatakse artikli 15 lõikes 4 nimetatud võrdlussüsteemi, tehakse kindlaks parimad tavad ja juhtumid, kui mõni liikmesriik ja/või komisjon ei tee piisavalt edusamme; aruanded võivad sisaldada soovitusi.

Teisele aruandele järgnevad võimalusel ja vajaduse korral Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepanekud lisameetmete kohta, sealhulgas eesmärkide kohaldamise võimaliku pikendamise kohta. Kui aruandest järeldub, et siseriiklike soovituslike eesmärkide saavutamisel ei ole tehtud piisavalt edusamme, käsitletakse nendes ettepanekutes eesmärkide taset ja olemust.

Artikkel 15

Raamistiku ülevaatus ja kohandamine

1. II, III ja IV lisa esitatud väärtuseid ja arvutusmeetodeid kohandatakse tehnika arenguga artikli 16 lõikes 2 sätestatud korras.
2. **Enne 1. jaanuari 2008** viimistleb ja täiendab komisjon IV lisa punkte 2-6 kooskõlas artikli 16 lõikes 2 nimetatud menetlusega, järgides IV lisa sätestatud üldist raamistikku.

3. ***Enne 1. jaanuari 2012 tõstab*** komisjon kooskõlas artikli 16 lõikes 2 nimetatud menetlusega IV lisas punktis 1 nimetatud ühtlustatud arvutusmudelis kasutatavate ühtlustatud alt-üles arvutuste protsendimäära, mis ei mõjuta neid liikmesriikide skeeme, milles juba kasutatakse kõrgemat protsendimäära. ***Oluliselt kõrgema alt-üles arvutuste protsendimääraga uut ühtlustatud arvutusmudelit kasutatakse esmakordselt alates 1. jaanuarist 2012.***

Alati kui see on teostatav ja võimalik, kasutatakse kogusäästu mõõtmisel direktiivi kogu kohaldamisaja jooksul kõnealust ühtlustatud arvutusmudelit, mis ei mõjuta neid liikmesriikide skeeme, milles juba kasutatakse kõrgemat alt-üles arvutuste protsendimäära.

4. ***30. juuniks 2008 töötab komisjon artikli 16 lõikes 2 sätestatud korras välja ühtlustatud energiatõhususe näitajad ja nendel põhinevad võrdlusarvud, võttes arvesse kättesaadavaid andmeid või andmeid, mida iga liikmesriigi kohta on võimalik kulutasuvalt koguda. Nende ühtlustatud energiatõhususe näitajate ja võrdlusarvude väljatöötamisel toetub komisjon V lisas esitatud soovituslikule loetelule. Liikmesriigid lisavad nimetatud näitajad ja võrdlusarvud järk-järgult oma energiatõhususe tegevuskavas sisalduvatesse statistilistesse andmetesse vastavalt artiklile 14 ning kasutavad neid ühe oma käsutuses oleva vahendina tulevaste prioriteetsete valdkondade kindlaksmääramiseks energiatõhususe tegevuskavades.***

Komisjon esitab hiljemalt ...* Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande edusammude kohta näitajate ja võrdlusarvude kindlaksmääramisel.

* Viis aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.

Artikkel 16

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse otsuse artiklis 8 sätestatut.

Tähtjaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõike 6 tähenduses kehtestatakse kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 17

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 93/76/EMÜ tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 18

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid enne*, ***välja arvatud artikli 14 lõigete 1, 2 ja 4 sätteid, mille ülevõtmise tähtaeg on hiljemalt*****. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamatult komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

* Kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.

** ***Käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev.***

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritud valdkonnas vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 19

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Artikkel 20

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

Siseriikliku soovitusliku säästueesmärgi arvutamise meetod

Artiklis 4 sätestatud siseriikliku soovitusliku eesmärgi arvutamiseks kasutatakse järgmist meetodit:

1. Keskmise aastase tarbimise arvutamiseks kasutavad liikmesriigid kõigi käesoleva direktiiviga hõlmatud energiakasutajate aastast sisemaist energia lõpptarbimist viimasel **viiel aastal** enne käesoleva direktiivi rakendamist, kui selle perioodi kohta on olemas ametlikud andmed. Selliseks energia lõpptarbimiseks loetakse lõpptarbijatele **viie aasta** jooksul jaotatud või müüdud energia hulk, mida ei ole kohandatud kraadööpäevade, struktuurimuutuste või tootmises aset leidnud muutustega.

Keskmise aastase tarbimise põhjal arvutatakse siseriiklik soovituslik säästueesmärk ning tulemusena saadud säästetava energia hulka kohaldatakse käesoleva direktiivi kogu kehtivusajal.

Siseriiklik soovituslik säästueesmärk:

- a) moodustab **9%** eespool osutatud keskmisest aastasest tarbimishulgast;
- b) mõõdetakse direktiivi kohaldamise **ühheksanda aasta** möödumisel;
- c) on direktiivi kohaldamise **ühheksa-aastase** perioodi aastaste energiasäästude kumulatiivne tulemus;
- d) saavutatakse energiateenuste ja teiste energiatõhususe parandamise meetmete kaudu.

Käesolev energiasäästu mõõtmise meetod tagab, et direktiiviga ettenähtud energia kogusääst väljendub kindla hulgana ning ei sõltu nõnda tulevases SKT ja energiatarbimise kasvust.

2. Siseriiklikku soovituslikku säästueesmärki väljendatakse absoluutarvuna ühikuga GWh või selle ekvivalendiga ning arvutatakse vastavalt II lisale.
3. Aastase energiasäästu arvutamisel võib võtta arvesse mõne käesoleva direktiivi jõustumisele järgneva konkreetse aasta energiasäästu, mis on seotud varasematel aastatel (kõige varem 1995. aastal) algatatud energiatõhususe parandamise meetmetega ning mis on püsiv. Teatud õigustatud juhtudel võib võtta arvesse ka enne 1995., kuid mitte varem kui 1991. aastal algatatud meetmeid. ***Tehnoloogilist laadi meetmed peaksid olema ajakohastatud tehnoloogia arengu arvessevõtmiseks või hinnatud selliste meetmete võrdlusarvu suhtes. Komisjon annab suunised, kuidas kõikide selliste energiatõhususe parandamise meetmete mõju tuleks mõõta või hinnata, toetudes võimaluse korral olemasolevatele ühenduse õigusaktidele nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta direktiivile 2004/8/EÜ soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel¹ ning direktiivile 2002/91/EÜ.***

Kõikidel juhtudel peab saadud energiasääst olema kontrollitav ja mõõdetav või hinnatav kooskõlas IV lisas toodud üldraamistikuga.

¹ ELTL 52, 21.2.2004, lk 50.

II LISA

Lõpptarbimises olevate valitud kütuseliikide energiasisaldus – ümberarvestustabel¹

Energiatoode	kJ (alumine kütteväärtus)	kgoe (alumine kütteväärtus)	kWh (alumine kütteväärtus)
1 kg koksi	28 500	0,676	7,917
1 kg kivisütt	17 200–30 700	0,411–0,733	4,778–8,528
1 kg pruunsöebrikette	20 000	0,478	5,556
1 kg musta ligniiti	10 500–21 000	0,251–0,502	2,917–5,833
1 kg pruunsütt	5 600–10 500	0,134–0,251	1,556–2,917
1 kg põlevkivi	8 000–9 000	0,191–0,215	2,222–2,500
1 kg turvast	7 800–13 800	0,186–0,330	2,167–3,833
1 kg turbabrikette	16 000–16 800	0,382–0,401	4,444–4,667
1 kg rasket kütteõli (masuuti)	40 000	0,955	11,111
1 kg kerget kütteõli	42 300	1,010	11,750
1 kg mootoribensiini	44 000	1,051	12,222
1 kg parafiini	40 000	0,955	11,111
1 kg veeldatud naftagaasi (LPG)	46 000	1,099	12,778
1 kg maagaasi ²	47 200	1,126	13,10
1 kg veeldatud maagaasi	45 190	1,079	12,553
1 kg puitu (niiskusesisaldus 25%) ³	13 800	0,330	3,833
1 kg puidugraanuleid/puitbriketti	16 800	0,401	4,667
1 kg jäätmeid	7 400–10 700	0,177–0,256	2,056–2,972
1 MJ soojusenergiat	1 000	0,024	0,278
1 kWh elektrienergiat	3 600	0,086	1 ⁴

¹ Liikmesriigid võivad kohaldada ka teistsuguseid ümberarvestuskoeffitsiente, kui nende kohaldamine on õigustatud.

² 93% metaani.

³ Liikmesriigid võivad kohaldada muid väärtusi sõltuvalt antud liikmesriigis kõige enam kasutatava puidu liigist.

⁴ Elektrienergia kWh-de säästude puhul võivad liikmesriigid kohaldada vähimisi koeffitsienti 2,5, mis kajastab ELi energiatootmise tõhususe hinnangulist 40% keskmist eesmärgiks seatud perioodi jooksul. Liikmesriigid võivad kohaldada ka teistsuguseid koeffitsiente, kui nende kohaldamine on õigustatud.

Allikas: EUROSTAT.

III LISA

Sobivate energiatõhususe parandamise meetmete näiteloend

Käesolevas lisas tuuakse näiteid valdkondade kohta, milles sobib artikli 4 kontekstis arendada ja rakendada energiatõhususe parandamise programme ja muid energiatõhususe parandamise meetmeid.

Selleks, et kõnealuseid energiatõhususe parandamise meetmeid oleks võimalik arvesse võtta, peab nende tulemusel tekkima energiasääst, mida on võimalik reaalselt mõõta ja kontrollida või hinnata kooskõlas IV lisas toodud suunistega, ning nendest tulenev sääst ei tohi olla juba kantud teiste erimeetmete arvele. Järgnevad loetelud ei ole ammendavad, neil on pigem suunav ülesanne.

Kõlblike energiatõhususe parandamise meetmete näited:

Elamu- ja teenindussektor

- a) kütmine ja jahutus (nt soojuspumbad, uued tõhusad katlad, kaugkütte-/kaugjahutussüsteemide paigaldamine/ajakohastamine);
- b) isolatsioon ja ventilatsioon (nt seinadõnsuste ja katuste isolatsioon, kahekordse/kolmekordse klaasiga aknad, *passiivne küte ja jahutus*);
- c) soe vesi (nt uute seadmete paigaldamine, vee otsene ja tõhus kasutamine ruumide kütmisel, pesumasinad);
- d) valgustus (nt uued säästlikud lambid ja liitseadised, digitaalsed juhtimissüsteemid, liikumisdetektorite kasutamine ärihoonete valgustussüsteemides);

- e) toidu valmistamine ja jahutamine (nt uued energiasäästlikud seadmed, soojuse taaskasutussüsteemid);
- f) muu varustus ja seadmed (nt seadmed energia ja soojuse koostootmiseks, uued energiasäästlikud seadmed, optimaalse energiakasutuse ajaline juhtimine, ooterežiimi energiakulu vähendamine, kondensaatorite paigaldamine reaktiivvõimsuse kompenseerimiseks, madala energiakaoga transformatorid);
- g) majapidamises kasutatavad taastuvad energiaallikad, mis vähendavad ostetava energia osakaalu (nt päikeseenergial töötavad soojusseadmed, soe tarbevesi, ruumide kütmine ja jahutamine päikeseenergia kaasabil);

Tööstussektor

- h) tootmisprotsessid (nt tõhusam suruõhu, kondensaadi, lülitite ja ventiilide kasutamine, automaatsete ja integreeritud süsteemide kasutamine, säästlik ooterežiim);
- i) mootorid ja ajamid (nt elektrooniliste juhtimisseadmete, muutuva kiirusega ajamite, integreeritud rakendusprogrammide, sageduse muundamise, suure energiatõhususega elektrimootorite suurem kasutamine);
- j) ventilaatorid, muutuva kiirusega ajamid ja ventilatsioon (nt uued seadmed/süsteemid, loomuliku ventilatsiooni kasutamine);
- k) energianõudluse reguleerimine (nt koormuse reguleerimine, tippkoormuse kontrollisüsteemid);
- l) suure tõhususega koostootmine (nt seadmed elektri ja soojuse koostootmiseks);

Transpordisektor

- m) liiklusvahendid (nt energiatõhusate sõidukite soodustamine, sõidukite energiatõhus kasutamine, sh rehvirõhu reguleerimissüsteemi rakendamine, sõidukite energiatõhusust edendavad seadmed ja lisaseadmed, energiatõhusust parandavad kütuselisandid, kõrgendatud määrimisvõimega õlid, madala veeretakistusega rehvid);
- n) üleminek uutele liikumisviisidele (nt autovaba elamise/töötamise korraldamine, kaasasõidu võimalus (*car sharing*), üleminek energiakulukatelt liikumisviisidelt energiasäästlikumatele (arvestades energiakulu ühe reisija- või tonnkilomeetri kohta));
- o) autovabad päevad;**

Valdkonnaülesed meetmed

- p) standardid ja normid, mille esmane eesmärk on toodete ja teenuste, sealhulgas ehitiste energiatõhususe parandamine;
- q) energiamärgistuse süsteemid;
- r) mõõtmine, ajakohased mõõtmisüsteemid nagu näiteks kaugjuhtimisel põhinevad individuaalsed arvestusseadmed ning informatiivsed arved;
- s) koolitus ja haridus eesmärgiga õpetada rakendama energiatõhusat tehnoloogiat ja/või meetodeid;

Horisontaalsed meetmed

- t) eeskirjad, maksud jms, mis mõjutavad energia lõpptarbimist vähenemise suunas;
- u) temaatilised informatsioonikampaaniad energiatõhususe parandamise ja vastavate meetmete edendamiseks.

IV LISA

Energiasäästu mõõtmise ja kontrollimise üldraamistik

1. Energiasäästu mõõtmine, arvutused ja nende normaliseerimine

1.1 Energiasäästu mõõtmine

Üldist

Saavutatud energiasäästu mõõtmisel, nagu on sätestatud artiklis 4, ning pidades silmas energiatõhususe üleüldist parandamist ja üksikute meetmete mõju kindlakstegemist, tuleb kasutada ühtlustatud arvutusmudelit, mis ühendab endas *ülalt-alla ja alt-üles meetodit*; mõõtmise tulemusi kajastatakse artiklis 14 mainitud energiatõhususe *tegevuskavas*.

Ühtlustatud arvutusmudeli väljatöötamisel kooskõlas artikli 15 lõikega 2 püüab komitee võimaluse piires kasutada andmeid, mida EUROSTAT ja/või riiklikud statistikaasutused on juba tavapärasel korras esitanud.

Ülalt-alla meetod

Ülalt-alla arvutusmeetod tähendab säästetud energiahulga arvutamist, alustades säästust riiklikul või tihedamalt koondunud sektori tasandil. Aasta andmeid kohandatakse seejärel väliste teguritega nagu kraadööpäevad, struktuurimuutused, tootevalik jne, et saada väärtus, mis annaks tõese pildi energiatõhususe paranemisest tervikuna nagu seda kirjeldatakse punktis 1.2. See meetod ei võimalda täpset ja detailset mõõtmist ega näita meetmete ja neist tuleneva energiasäästu vahelisi põhjuslikke seoseid. Samas on antud meetod harilikult lihtsam ja vähem kulukas ning seda nimetatakse sageli “energiatõhususe indikaatoriks”, sest see näitab kätte arengute suuna.

Ühtlustatud arvutusmudeli raames kasutatava ülalt-alla arvutusmeetodi väljatöötamisel toetub komitee oma töös võimaluse piires olemasolevatele meetoditele, näiteks modelile ODEX¹.

Alt-üles meetod

Enne 1. jaanuari 2008 töötab komisjon välja ühtlustatud alt-üles mudeli. See mudel katab 20–30% aastasest sisemaisest energia lõpptarbimisest direktiivi reguleerimisalasse jäävates sektorites, võttes nõuetekohaselt arvesse allpool punktides a, b ja c nimetatud tegureid: Kuni 1. jaanuarini 2012 jätkab komisjon selle ühtlustatud alt-üles mudeli väljatöötamist, mis katab oluliselt suurema osa aastasest sisemaisest energia lõpptarbimisest direktiivi reguleerimisalasse jäävates sektorites, võttes nõuetekohaselt arvesse allpool punktides a, b ja c nimetatud tegureid.

Ühtlustatud alt-üles mudeli väljatöötamisel ***võtab komisjon arvesse järgmisi tegureid ja põhjendab oma otsust vastavalt:***

- a) ühtlustatud arvutusmudeli esimeste rakendusaastate jooksul saadud kogemustele;***
- b) oodatava võimaliku täpsuse suurenemisele, mis saavutatakse alt-üles arvutuste suurema osakaalu tulemusena;***
- c) hinnangulisele võimalikele lisakuludele ja/või halduskoormusele.***

Kui liikmesriigid soovivad, võivad nad teha muid mõõtmisi alt-üles mudeli abil lisaks sellele osale, mille puhul on ette nähtud ühtlustatud alt-üles mudeli kasutamine, kui komisjon on asjaomase liikmesriigi poolt esitatud meetodi kirjelduse põhjal andnud selleks oma nõusoleku artikli 16 lõikes 2 sätestatud korras.

¹ ODYSSEE projekt, SAVE programm. Komisjon, 2005.

Alt-üles arvutusmeetod tähendab, et energiatõhususe parandamise erimeetme rakendamise kaudu saadud energiasäästu mõõdetakse kilovatt-tundides (kWh), džaulides (J) või kilogrammi naftaekvivalendina (kgoe) ning see liidetakse muude energiatõhususe parandamise erimeetmete rakendamise tulemusel saadud energiasäästuga. Artikli 4 lõikes 4 osutatud ametiasutused tagavad energiatõhususe parandamise meetmete (sealhulgas mehhanismide) kombineerimisest tuleneva energiasäästu topeltarvestuse vältimise. Alt-üles meetodil arvutamiseks kasutatakse peatükkides 2.1 ja 2.2 kirjeldatud andmeid ja meetodeid.

Kui mõne sektori puhul ei ole alt-üles arvutused võimalikud, võib komisjonile esitatavates aruannetes kasutada ülalt-alla indikaatoreid või ülalt-alla ja alt-üles arvutuste kombinatsiooni, kui komisjon annab selleks oma nõusoleku kooskõlas artikli 16 lõikes 2 sätestatud menetlusega. Sel eesmärgil esitatud taotluste läbivaatamisel, kui need on tehtud artikli 14 lõikes 2 kirjeldatud *esimese energiatõhususe tegevuskava* raames, näitab komisjon üles asjakohast paindlikkust. Mõningad ülalt-alla arvutused on vajalikud nende meetmete mõju mõõtmiseks, mida rakendati pärast 1995. (teatud juhtudel pärast 1991.) aastat ja mille mõju kestab.

1.2 Energiasäästu mõõtmise normaliseerimine

Energiasääst määratakse kindlaks tarbimise mõõtmise ja/või hindamise teel enne ja pärast meetme rakendamist ning tagades ühtlasi andmete kohandamise ja normaliseerimise energiakasutust mõjutavate tavapäraste väliste tingimuste suhtes. Tavapärased energiakasutust mõjutavad tingimused võivad aja jooksul muutuda. Sellisteks tingimusteks võib olla ühe või mitme tõenäolise teguri oletatav mõju, nagu:

- a) ilmastikutingimused, näiteks kraadööpäevad;
- b) hõivatuse tase;
- c) mitte - eluhoonete lahtiolekuajad;

- d) paigaldatud seadmete intensiivsus (tehase tootlikkus); tootevalik;
- e) tehase jõudlus, tootmise tase, maht või lisandväärtus, sealhulgas SKT muutused;
- f) seadeldiste ja sõidukite kasutusgraafik;
- g) seos muude mõõdetavate ühikutega.

2. Andmed ja meetodid, mida võib kasutada (mõõdetavus)

On olemas mitmeid energiasäästu mõõtmiseks ja/või hindamiseks vajalike andmete kogumise meetodeid. Energiateenuse või energiatõhususe parandamise meetme hindamisel on sageli võimatu tugineda ainult mõõtmisele. Sellepärast tehakse vahet energiasäästu mõõtmise meetodite ja energiasäästu hindamise meetodite vahel, kusjuures viimati mainitud meetodid on laialdasemalt kasutusel.

2.1 Mõõtmistel põhinevad andmed ja meetodid

Jaotusettevõtjate või jaemüügiettevõtjate arved

Elektriarvesti näidu põhjal esitatud arved võivad olla mõõtmise aluseks kontrollperioodil enne energiatõhususe parandamise meetme juurutamist. Neid võib seejärel samuti kindla kontrollperioodi vältel võrrelda mõõdetud teenuste arvetega pärast meetme juurutamist ja kasutamist. Tulemusi tuleks võimaluse korral võrrelda kontrollrühma (mitteosaleva rühma) tulemustega või alternatiivina normaliseerida need vastavalt punktile 1.2.

Energiamüügi andmed

Erinevate energialiikide (nt elektrienergia, gaasi, kütteõli) tarbimist võib mõõta, võrreldes jaemüüjalt või jaotajalt enne energiatõhususe parandamise meetmete juurutamist saadud müügiandmeid pärast meetme rakendamist saadud müügiandmetega. Kasutada võib kontrollrühma või siis andmed normaliseerida.

Seadmete ja aparaatide müügiandmed

Seadmete ja aparaatide jõudlust võib arvutada otse tootjatelt saadud teabe alusel. Üldjuhul on andmeid seadmete ja aparaatide müügi kohta võimalik saada jaemüüjatelt. Teostada võib ka eriotstarbelisi uuringuid ja mõõtmisi. Säästude suuruse kindlakstegemiseks võib kättesaadavaid andmeid kontrollida müügiandmete suhtes. Seda meetodit kasutades tuleks andmeid kohandada muutustega seadmete või aparaatide kasutamises.

Lõpptarbimise koormuse andmed

Hoone või rajatise energiakasutust võib jälgida tervikuna, et saada andmeid energianõudluse kohta enne ja pärast energiatõhususe parandamise meetme juurutamist. Olulisi asjakohaseid tegureid (nt tootmisprotsess, erivarustus, kütteseadmed) võib mõõta täpsemalt.

2.2 Hinnangutel põhinevad andmed ja meetodid

Hinnangulised tehnilised lihtandmed: kontrollimiseta

Hinnanguliste tehniliste lihtandmete abil arvutamine kohapealse kontrollimiseta on enim levinud meetod eeldatava säästu mõõtmiseks vajalike andmete saamiseks. Hinnangu võib anda ilma kohapealt saadavate andmeteta, kasutades tehnilisi põhimõtteid ja eeldusi, mis lähtuvad seadmete spetsifikatsioonist, jõudlusnäitajatest, andmetest kasutuselevõetud meetmete kohta ning statistikast jne.

Hinnangulised tõhustatud tehnilised andmed: kontrollimisega

Energiaandmeid võib arvutada teabe põhjal, mille on saanud välisekspert auditeerimise või muud liiki külastuse ajal ühte või mitmesse sihtkohta. Selle põhjal võib välja töötada keerukamaid algoritme/simuleerimismudeleid ja rakendada neid suuremale (näiteks hoonete, rajatiste, sõidukite jms) rühmale. Seda mõõtmisliiki võib sageli kasutada hinnanguliste tehniliste lõppandmete täiendamiseks ja täpsustamiseks.

3. Kuidas toimida määramatuse korral

Kõikide käesoleva lisa 2. peatükis loetletud meetodite puhul võib esineda teatud määramatust. Määramatus võib tuleneda¹:

- a) mõõteriistade vigadest: need esinevad peamiselt seoses vigadega toote valmistaja antud spetsifikatsioonis;
- b) mudeli vigadest: vead mudelis, mida kasutatakse kogutud andmete näitajate hindamiseks;
- c) valimi veast: see puudutab tavaliselt vigu, mis tulenevad asjaolust, et jälgiti vaid teatud proovivalimit, mitte kõiki uuritavaid ühikuid.

Määramatus võib tuleneda ka plaanitud ja plaanimata oletustest; viimased on üldjuhul seotud hinnangute ning tingimuste ja/või tehniliste andmete kasutamisega. Vigade esinemine on samuti seotud valitud andmekogumismeetodiga, mis on toodud käesoleva lisa peatükkides 2.1 ja 2.2. Soovitav on määramatuse edasine täpsustamine.

¹ Nendel kolmel veal põhineva kvantitatiivse määramatuse taseme kindlakstegemise mudel on toodud rahvusvahelise jõudluse mõõtmise ja kontrollimise protokoll (IPMVP) liites B.

Käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide kohta aru andes võivad liikmesriigid kasutada kvantifitseeritud määramatuse meetodit. Sel juhul väljendatakse kvantifitseeritud määramatust statistiliselt arusaadaval viisil, tuues välja nii mõõtetäpsuse kui ka usaldusnivoo. Näiteks: "kvantifitseeritud viga on $\pm 20\%$ usaldustasemel 90%".

Kui kasutatakse kvantifitseeritud määramatuse meetodit, võtavad liikmesriigid arvesse, et määramatuse vastuvõetav tase säästu arvutamisel väljendub säästu taseme ja määramatuse vähendamise tasuvuse funktsioonina.

4. Energiatõhususe parandamise meetmete mõju ühtlustatud kestus alt-üles arvutustes

Mõnede energiatõhususe parandamise meetmete mõju kestab aastakümneid, teiste oma lühemat aega. Allpool toodud loetelus leidub mõningaid näiteid energiatõhususe parandamise meetmete mõju keskmise kestuse kohta:

Elumajade katusekorruse isolatsioon	<i>30 aastat</i>
Elumajade seinaõõnsuste isolatsioon	<i>40 aastat</i>
Aknaklaasid E-lt C-le (m ²)	<i>20 aastat</i>
Katlad B-lt A-le	<i>15 aastat</i>
Küttekatelde reguleerimisseadmete ajakohastamine koos katelde asendamisega	<i>15 aastat</i>
kompaktluminofoorlampide (CFL) jaemüük	<i>16 aastat</i>

Allikas: Energy Efficiency Commitment 2005–2008, Ühendkuningriik

Selleks, et liikmesriigid kohaldaksid sarnaste meetmete puhul sama kestust, ühtlustatakse need kestused Euroopa tasandil. Komisjon, keda abistab artikliga 16 loodud komitee, asendab seetõttu eespool toodud loetelu hiljemalt^{*} kokkulepitud esialgse loeteluga erinevate energiatõhususe parandamise meetmete mõju keskmise kestuse kohta.

5. Kuidas toimida energiasäästu mitmekordistava mõjuga ja kuidas vältida topeltarvestust kombineeritud ülalt-alla ja alt-üles arvutusmeetodit kasutades

Üksiku energiatõhususe parandamise meetme, nt kuumaveepaagi ja -torude isoleerimine, või mõne muu sarnase mõjuga meetme rakendamine võib avaldada tulevikus turule mitmekordistavat mõju, see tähendab, et turul hakatakse meedet rakendama automaatselt ja ilma artikli 4 lõikes 4 sätestatud energiassektori asutuste või ametite või mis tahes erassektori energiateenuste osutajate edasise kaasamiseta. Mitmekordistava potentsiaaliga meede on enamikel juhtudel majanduslikult tasuvam kui meede, mida tuleb rakendada korduvalt ja regulaarselt. Liikmesriigid hindavad taoliste meetmete energiasäästupotentsiaali, arvestades nende mitmekordistavat mõju, ning kontrollivad meetmete kogumõju oma järelhinnangus, milles nad vajaduse korral kasutavad indikaatoreid.

Horisontaalsete meetmete hindamisel võib kasutada energiatõhususe näitajaid, tingimusel et on võimalik kindlaks määrata viis, kuidas need oleksid arenenud ilma horisontaalsete meetmeteta. Siiski peab olema võimalik välistada võimalikult suures ulatuses topeltarvestust säästude puhul, mis on saavutatud tänu sihtotstarbelistele energiatõhususe programmidele, energiateenustele ja muudele poliitikavahenditele. See kehtib eriti energia- või CO₂-maksude ning teabekampaaniate kohta.

^{*} Kuus kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.

Energiasäästu topeltarvestuse korral tehakse vajalikud parandused. Soovitatav on meetmete mõju liitmist võimaldavate maatriksite kasutamine.

Pärast eesmärgiks seatud ajavahemikku saadud potentsiaalset energiasäästu ei võeta arvesse liikmesriikide aruannetes käesoleva direktiivi artiklis 4 sätestatud üldise eesmärgi saavutamise kohta. Meetmeid, mis avaldavad turule pikaajalist mõju, tuleks igal juhul toetada ning meetmeid, mis on energiasäästu puhul juba avaldanud mitmekordistavat mõju, tuleks võtta arvesse aruannetes artiklis 4 sätestatud eesmärkide kohta, eeldusel, et nende mõju on võimalik mõõta ja kontrollida vastavalt käesolevas lisas antud juhistelet.

6. Kuidas energiasääste kontrollida

Kui see on majanduslikult kasulik ja vajalik, kontrollib konkreetse energiateenuse või muu energiatõhususe parandamise meetme kaudu saavutatud energiasäästu kolmas isik. Selleks võib olla sõltumatu konsultant, energiateenuse ettevõtja või muu turuosaline. Liikmesriigi asjaomased ametiasutused, millele on osutatud artikli 4 lõikes 4, võivad selles küsimuses anda täiendavaid juhiseid.

Allikad: A European Ex-post Evaluation Guidebook for DSM and EE Service Programmes; IEA, INDEEP andmebaas; IPMVP, 1. köide (2002. aasta märtsi redaktsioon).

V LISA

Energia muundamise turgude ja allturgude, mille jaoks võib välja töötada võrdlusarvud, näiteloend:

1. kodumasinade/infotehnoloogia ja valgustusseadmete turg:

1.1. köögiseadmed (nn valged kaubad);

1.2. meelelahutus- ja infotehnoloogia;

1.3. valgustus;

2. kodumajapidamises kasutatava kütetehnoloogia turg:

2.1. kütmine;

2.2. soojaveearustus;

2.3. õhukonditsioneerimine;

2.4. ventilatsioon;

2.5. soojusisolatsioon;

2.6. aknad;

3. tööstusahjude turg;

4. tööstusmasinate turg;

5. avaliku sektori asutuste turg:

5.1. koolid / riigi haldusorganid;

5.2. haiglad;

5.3. ujulad;

5.4. tänavavalgustus;

6. veoteenuste turg.

VI LISA

Abikõlblike energiatõhusate riigihankeid puudutavate meetmete loend

Ilma et see piiraks siseriiklike või ühenduse riigihankeid käsitlevate õigusaktide kohaldamist, **tagavad** liikmesriigid, et artiklis 5 osutatud eeskju andmise kontekstis kohaldab avalik sektor **vähemalt kahte** järgneva **loendi nõuetest**:

- a) nõuded kasutada energiasäästu saavutamiseks finantsinstrumente, sealhulgas energiatõhususe lepinguid, milles sätestatakse mõõdetav ning eelnevalt kindlaks määratud energiasääst (kaasa arvatud juhul, kui avaliku sektori asutus kasutab allhanget);
- b) nõuded seadmete ja sõidukite ostmiseks energiatõhusate toodete nimekirja alusel, milles sisalduvad erinevate seadmete ja sõidukite kategooriate spetsifikatsioonid ning mille on koostanud artikli 4 lõikes 4 kirjeldatud avaliku sektori asutused või ametid; võimalusel kasutatakse kuluefektiivsuse tagamiseks olelustersükli minimeeritud kulude analüüsi või võrdlevaid meetodeid;
- c) nõuded osta seadmeid, mille energiatarbimine on tõhus seadmete igas olekus, sealhulgas ooterežiimil; võimalusel kasutatakse kuluefektiivsuse tagamiseks olelustersükli minimeeritud kulude analüüsi või võrdlevaid meetodeid;
- d) nõuded asendada olemasolevad seadmed ja sõidukid või täiendada neid punktides b ja c kirjeldatud seadmetega;
- e) nõuded teostada energiaauditeid ja rakendada neist tulenevaid soovitusi kuluefektiivsuse parandamiseks;
- f) ***nõuded osta või rentida energiatõhusaid hooneid või nende osi või nõuded asendada või täiendada ostetud või renditud hooneid või nende osi, et muuta need energiatõhusamaks.***